Lietas arhīva Nr. A42-00692-21/5
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0316.A420237120.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 16.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Aija Tauriņa

piedaloties pieteicēja /pers. A/ likumiskajai pārstāvei /pers. B/, trešajai personai /pers. C/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajām pārstāvēm /pers. D/ un /pers. E/,

mutvārdu procesā, izmantojot *Microsoft Teams* videokonferenču rīku, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ mātei /pers. B/ būtu atļauts /pers. A/ vārdā noslēgt mantojuma sadales līgumu par 2015.gada 7.jūnijā mirušā /pers. G/ atstātā mantojuma sadali saskaņā ar Rīgas bāriņtiesā iesniegtā mantojuma sadales līguma projekta nosacījumiem.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ māte /pers. B/ vērsās Rīgas bāriņtiesā (turpmāk – bāriņtiesa) ar lūgumu atļaut pieteicēja vārdā noslēgt mantojuma sadales līgumu par 2015.gada 7.jūnijā mirušā /pers. G/ atstātā mantojuma sadali saskaņā ar bāriņtiesā iesniegtā mantojuma sadales līguma projekta (turpmāk – mantojuma sadales līgums projekts) nosacījumiem. Saskaņā ar mantojuma sadales līguma projektu /pers. G/ mantojums tiek sadalīts starp pieteicēju un /pers. C/, pieteicēja atsevišķā lietošanā, valdījumā un īpašumā tiek nodots nekustamais īpašums /adrese/(kadastra Nr./numurs A/) (turpmāk – nekustamais īpašums Nr.1) un pieteicējs uzņemas pienākumu atbildēt pret kreditoru AS „Swedbank" par parādsaistībām, kuru nodrošināšanai ieķīlāts nekustamais īpašums, savukārt /pers. C/ atsevišķā lietošanā, valdījumā un īpašumā tiek nodots nekustamais īpašums /adrese A/ (kadastra Nr./numurs B/) (turpmāk – nekustamais īpašums Nr.2), visas /pers. G/ piederējušās SIA /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums C/ kapitāldaļas, kā arī /pers. C/ uzņemas atbildēt pret kreditoru AS „SEB banka" par parādsaistībām, kuru nodrošināšanai ieķīlāts nekustamais īpašums Nr.2.

Ar bāriņtiesas 2020.gada 21.jūlija lēmumu Nr.1-6/1316 (turpmāk – lēmums) atteikts atļaut pieteicēja mātei pieteicēja vārdā noslēgt mantojuma sadales līgumu, jo mantojuma sadalīšana nav pieteicēja interesēs, tā pieteicējam varētu radīt zaudējumus, minēto pamatojot ar turpmāko.

[1.1] Kredītsaistību apmērs par nekustamo īpašumu Nr.1 būtiski pārsniedz nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību, turklāt kredītsaistību apjoms pieaug, jo netiek veikti maksājumi kredītsaistību dzēšanai. Proti, mantojuma sadalīšanas rezultātā pieteicēja lietošanā tiktu nodots nekustamais īpašums, kura kadastrālā vērtība ir 29 411 *euro*, kredītsaistības par labu AS „Swedbank" ir 189 453,73 *euro*, turklāt maksājumi kredītsaistību dzēšanai netiek veikti kopš mantojuma pieņemšanas. Attiecīgi mantojuma sadalīšana divu mantinieku starpā nav samērīga.

[1.2] Nekustamais īpašums Nr.1 ir zemesgabals, būve, kura atrodas uz zemesgabala un ir pieteicēja dzīvesvieta, nav nodota ekspluatācijā un nav reģistrēta zemesgrāmatā, līdz ar to nevienam no mantojuma apliecībā norādītajiem mantiniekiem nav nostiprinātas īpašuma tiesības uz minēto būvi, to nav iespējams sadalīt divu mantinieku starpā un tā nav pakļauta mantojuma sadales līguma nosacījumiem.

[2] Nepiekrītot lēmumam pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par bāriņtiesas labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Saskaņā ar mantojuma sadales līguma projektu, mantinieki nepārņem mirušā /pers. G/ kredītsaistības, bet pārņem saistības, tiesības un īpašumus saskaņā ar inventāra saraksta nosacījumiem, kas būtiski maina lietas būtību.

[2.2] Apgalvojums, ka kredītsaistību apmērs būtiski pārsniedz nekustamā īpašuma vērtību, varētu tikt ņemts vērā tikai ar nosacījumu, ka bāriņtiesas rīcībā būtu nekustamā īpašuma vērtējums, kuru varētu salīdzināt ar vidējo tirgus cenu.

[2.3] Ņemot vērā, ka nekustamais īpašums Nr.1 ir zemes gabals un uz tā atrodas ekspluatācijā nenodota un zemesgrāmatā nereģistrēta būve, kas ir pieteicēja faktiskā un deklarētā dzīves vieta, šis īpašums nevar tikt sadalīts starp mantiniekiem savādāk, lai neskartu pieteicēja intereses un neradītu zaudējumus nākotnē, pieteicējs saskaņā ar mantojuma sadales līguma projektu vēlas pārņemt savā īpašumā tikai un vienīgi to, lai tur turpinātu dzīvot kopā ar māti, kura arī tur ir deklarēta, līdz ar to mantojuma sadale atbilstoši mantojuma sadales līgumam ir pieteicēja un viņa mātes interesēs.

[2.4] 2020.gada 21.jūlijā lieta tika izskatīta bez pieteicēja un viņa mātes klātbūtnes, līdz ar to bāriņtiesai netika nodrošināta informācija par lietas būtību pilnā apmērā.

[3] Bāriņtiesa paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[3.1] Mantojuma sadalīšana saskaņā ar mantojuma sadales līguma projektu pieteicēja un /pers. C/ strapā nav samērīga, jo tā ir izdevīga tikai /pers. C/.

[3.1] Inventāra tiesība neatbrīvo no atbildības par mantojuma atstājēja parādiem, toties nav pienākums atbildēt par mantojuma atstājēja parādiem ar savu paša mantu. /pers. G/ mantinieki saskaņā ar inventāra sarakstu pārņem mantojumā ne tikai nekustamos īpašumus, bet arī saistības, kas gulstas uz attiecīgajiem nekustamajiem īpašumiem, tajā skaitā kredītsaistības.

Ņemot vērā Civillikuma 177.pantu, kas nosaka, ka par parādiem, kas guļ uz mantojumu, atbild visi līdzmantinieki samērā ar savām daļām, /pers. G/ mantiniekiem ir jāpilda saistību pienākums, jāatbild par kredītsaistībām, kas gulstas uz nekustamajiem īpašumiem, jāmaksā kredīta maksājumi.

[3.2] Kredītsaistību apmērs būtiski pārsniedz nekustamā īpašuma Nr.1 kadastrālo vērtību, ne tikai ņemot vērā pašreizējās kadastrālās

vērības, bet arī projektētās kadastrālās vērtības (aprēķinātas atbilstoši situācijai nekustamo īpašumu tirgū uz 2019.gada 1.jūliju), proti, saskaņā ar tām nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība no 2022.gada noteikta 44 062 *euro* apmērā, attiecīgi nekustamā īpašuma Nr.1 projektētā kadastrālā vērtība ir apmēram 4 reizes mazāka par kredītsaistību apmēru.

Tāpat nekustamais īpašums tika tirgots nekustamā īpašuma izsolē četras reizes, tomēr neviens potenciālais pircējs nebija pieteicies iegādāties nekustamo īpašumu Nr.1 par sākumcenu 45 567 *euro*.

Attiecīgi tā kā nekustamā īpašuma vērtība, ņemot vērā, gan izsoles sākumcenu, gan projektējamo kadastrālo vērtību, nepārsniedz 45 567,47 *euro*, nav nepieciešams tirgus novērtējums, lai secinātu, ka nekustamā īpašuma vērtība ir apmēram četras reizes mazāka par kredītsaistību apmēru.

[3.3] AS „Swedbank" izvērtē iespēju nodot lietu tiesu izpildītājam parāda piedziņai, jo kredītsaistību apmērs, kas gulstas uz nekustamo īpašumu Nr.1, netiek maksāts vairāku gadu garumā un pieaug. Pieļaujot hipotētisku iespējamību, ja lieta tiktu nodota tiesu izpildītājam parāda piedziņai tiesas ceļā, pieteicējs, iespējams, var palikt bez nekustamā īpašuma Nr.1, taču nesadalot mantojumu saskaņā ar mantojuma sadales līguma noteikumiem, pieteicējam vismaz piederētu ½ no nekustamā īpašuma Nr.2, SIA/Nosaukums B/un SIA /Nosaukums C/ kapitāldaļām.

[3.3] Lēmums tika pieņemts bāriņtiesas sēdē, bez lietas dalībnieku klātbūtnes ņemot vērā Covid-19 infekcijas izplatības likuma 2.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, Bāriņtiesas darbības noteikumu 54.1.apakšpunktu. Proti, lietas izskatīšanai nepieciešamā informācija bija noskaidrota, pieteicēja māte par to tika informēta vēstulē, kurā tika norādīts, ka aicinājumam ierasties uz bāriņtiesas sēdi ir tikai informatīvs raksturs un vēstulē bija informācija par iespējām bāriņtiesā iesniegt papildus dokumentus.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja likumiskā pārstāve un trešā persona pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādīto argumentu pamata, savukārt bāriņtiesas pilnvarotās pārstāves pieteikumu neatzina uz lēmumā un paskaidrojumos norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējusi lietas materiālus un uzklausījusi procesa dalībniekus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[6] Civillikuma 731.pants noteic, ka mantojumu dala labprātīgi (mājas kārtībā, pie notāra vai bāriņtiesā) vai tiesas ceļā, ja līdzmantinieki nevar vienoties. Ja starp līdzmantiniekiem ir aizbildnībā vai aizgādnībā esošas personas, tad mājas kārtībā izdarītas dalīšanas akts apstiprināms bāriņtiesā, pie kam, ja aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas daļa pārsniedz 14 000 *euro,* bāriņtiesas lēmums iesniedzams tiesai apstiprināt.

Bāriņtiesu likuma 21.panta 3.punkts nosaka, ka bāriņtiesa, aizstāvot bērna mantiskās intereses, Civillikumā paredzētajos gadījumos lemj par mantojuma sadalīšanu.

Tātad no tiesību normām izriet, ja starp līdzmantiniekiem ir nepilngadīgais, tad mantojuma dalīšanas akts ir jāapstiprina bāriņtiesai, kurai, lemjot par mantojuma sadalīšanu, ir jāizvērtē vai mantojuma sadalīšana ir bērna interesēs.

No bāriņtiesas lēmuma un paskaidrojumiem tiesas sēdē secināms, ka bāriņtiesa uzskata, ka piedāvātais mantojuma sadales līgums nav nepilngadīgā /pers. A/ interesēs, tādējādi tiesa pārbaudīs minēto.

[7] No lietā esošās 2016.gada 14.jūlijā izsniegtās mantojuma apliecības *(lietas 27.lapa)* secināms, ka /pers. A/ un /pers. C/ ir apstiprināti mantojuma tiesībās uz ½ domājamo daļu no visa /pers. G/ atstātā mantojuma.

Mantojuma masā ietilpst nekustamais īpašums Nr.2 ar kadastrālo vērtību 16 043 *euro* ar reģistrētām hipotekārām kredītsaistībām 50 264,12 *euro,* nekustamais īpašums Nr.1 ar kadastrālo vērtību 29 411 *euro* un hipotekārām saistībām 184 819,31 *euro*, SIA /Nosaukums B/ 400 kapitāldaļas 1138,30 *euro* vērtībā un SIA /Nosaukums C4 kapitāldaļas 569,15 *euro* vērtībā.

Vienlaikus konstatējams, ka mantojums ir pieņemts ar inventāra tiesībām, kas nozīmē, ka mantinieki par mantojuma atstājēja parādsaistībām atbild tikai ar mantojumu.

[8] 2020.gada 12.martā Rīgas bāriņtiesā saņemts /pers. B/ iesniegums ar lūgumu atļaut sadalīt mirušā /pers. G/ atstāto mantojumu /pers. A/ vārdā saskaņā ar iesniegtā mantojuma sadales līguma projektu.

Atbilstoši mantojuma sadales līguma projektam *(lietas 13., 14.lapa)* mantojums tiek sadalīts tādējādi, ka /pers. A/ atsevišķā īpašumā tiek nodots nekustamais īpašums Nr.1 ar kadastrālo vērtību 29 411 *euro* un hipotekārām saistībām 184 819,31 *euro,* savukārt /pers. C/ īpašumā tiek nodots nekustamais īpašums Nr.2 ar kadastrālo vērtību 16 043 *euro* ar reģistrētām hipotekārām kredītsaistībām 50 264,12 *euro,* SIA "/pers. J/" 400 kapitāldaļas 1138,30 *euro* vērtībā un SIA /Nosaukums C4 kapitāldaļas 569,15 *euro* vērtībā.

Bāriņtiesa ir apsekojusi nekustamos īpašumus un konstatējusi, ka uz zemesgabala atrodas jaunbūve, kurā dzīvo /pers. A/, otrs nekustamais īpašums ir divistabu dzīvoklis daudzstāvu dzīvojamā mājā. No lietas materiāliem izriet, ka mantinieki kopš mantojuma pieņemšanas nav dzēsuši kredītsaistības, kā arī jaunbūve nav ne nodota ekspluatācijā, ne reģistrēts kadastra informācijas sistēmā, ne zemesgrāmatā, tādējādi tā pastāv dabā, bet juridiski nepastāv, līdz ar to pareizs ir bāriņtiesas secinājums, ka jaunbūve nevar būt mantojuma sadales līguma objekts. Ievērojot minēto secināms, ka atbilstoši līguma nosacījumiem, nepilngadīgā īpašumā tiek nodots zemesgabals ar 189 453,73 *euro* parādsaistībām, kas attiecībā pret zemesgabala vērtību (29 411 *euro*) ir uzskatāms par nesamērīgu saistību apmēru.

Turklāt ievērojot to, ka nepilngadīgais /pers. A/ īpašumā iegūst tikai zemesgabalu, bet otrs mantinieks dzīvokli un divu uzņēmumu kapitāla daļas, bāriņtiesa pamatoti konstatējusi, ka mantojuma sadalīšana mantinieku starpā nav samērīga un līdz ar to nav nepilngadīgā interesēs. Par samērīgu mantojuma sadali varētu runāt gadījumā, ja uz zemesgabala esošā ēka būtu nodota ekspluatācijā un būtu reģistrēta zemesgrāmatā. Lietā nav saskatāmi juridiski šķēršļi minēto jautājumu sakārtot, līdz ar to nav saprotama mantinieku ilgstoša bezdarbība (kopš mantojuma atklāšanās 2015.gadā).

Turklāt tiesa konstatē, ka mantojuma sadales līguma 5.puntkā norādīts, ka gadījumā, ja mantojuma atstājējam atklātos vēl kāds īpašums, kas nav minēts līgumā, kā arī, ja atklātos kādas saistības, kas nav minētas līgumā, tās mantinieki dala kā norādīts mantojuma apliecībā, t.i., katram no mantiniekiem ½ domājamās daļas apmērā.

Ievērojot to, ka uz zemesgabala esošā ēka nav iekļauta mantojuma masā, rodas situācija, ka pēc juridisko formalitāšu nokārtošanas (nodošana ekspluatācijā, ierakstīšana kadastra informācijas sistēmā) atklātos jauns īpašums, uz ko abiem mantiniekiem būtu tiesības pretendēt ½ apmērā.

Lietas izspriešanā nav nozīmes pieteicēja pieteikumā un tiesas sēdē norādītajam, ka banka piekrīt samazināt kredītsaistības, tā kā nekustamo īpašumu Nr.1 nav izdevies pārdot jau četrās izsolēs par sākumcenu 45 567,478 *euro*, jo minētajam lietā nav iesniegti pierādījumi. Turklāt, kā norādīts iepriekš, /pers. A/ īpašumā iegūst tikai zemi.

Konstatētajos apstākļos tiesa atzīst, ka nepastāv priekšnosacījumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, proti, bāriņtiesā iesniegtais mantojuma sadales līguma projekts nav nepilngadīgā /pers. A/ interesēs, līdz ar to bāriņtiesas lēmums, ar kuru atteikts atļaut slēgt nepilngadīgā /pers. A/ vārdā

mantojuma sadales līgumu par 2015.gada 7.jūnijā mirušā /pers. G/ atstātā mantojuma sadali, ir tiesisks.

[9] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka lieta izskatīta bāriņtiesā bez pieteicēja klātbūtnes, tiesa nekonstatē pieļautu procesuālu pārkāpumu. Pirms lēmuma pieņemšanas bāriņtiesa noskaidroja pieteicēja viedokli, kurā pieteicējs piekrīt mantojuma sadalei un pilnvaro savas intereses pārstāvēt māti *(lietas 40.lapa)*, tāpat ir uzklausīts /pers. B/ paskaidrojums *(lietas 43.lapa)*. Pieteicējs un viņa likumiskā pārstāve ir informēti par lietas izskatīšanu bez viņu klātbūtnes, lai ievērotu *Covid-19* izplatības ierobežojumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ mātei /pers. B/ būtu atļauts /pers. A/ vārdā noslēgt mantojuma sadales līgumu par 2015.gada 7.jūnijā mirušā /pers. G/ atstātā mantojuma sadali saskaņā ar Rīgas bāriņtiesā iesniegtā mantojuma sadales līguma projekta nosacījumiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) A. Tauriņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese A. Tauriņa
Rīgā 2021.gada 16.martā